

СУБ'ЄКТИ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА

ПЛАН

- 1. Загальна характеристика та класифікація суб'єктів адміністративного права.**
- 2. Адміністративно-правовий статус громадянина.**
- 3. Правовий, адміністративно-правовий статус іноземних громадян і осіб без громадянства.**
- 4. Державні органи та організації як колективні суб'єкти адміністративного права.**
- 5. Президент України як суб'єкт адміністративного права.**
- 6. Органи виконавчої влади як суб'єкти адміністративного права.**
- 7. Недержавні органи та організації як колективні суб'єкти адміністративного права.**
- 8. Інші недержавні органи та організації.**

Суб'єкт адміністративного

права – це

**носій (власник) прав і свобод
у сфері**

державного управління,

що передбачені

**адміністративно-правовими
нормами,**

**що здатен надані права
реалізувати, а**

**покладені обов'язки
виконувати.**

Обов'язки (соціальні передумови) суб'єкта адміністративного права:

```
graph TD; A[Обов'язки (соціальні передумови) суб'єкта адміністративного права:] --> B[Зовнішня відокремленість, що характеризується наданням системостворених ознак]; A --> C[Особистісність у суспільних відносинах управлінського типу, тобто виступу в особі однієї людини – особи]; A --> D[Здатність виражати чи здійснювати особисто бажання у відносинах з державою, чи державне бажання в процесі адміністративно-правового регулювання суспільних відносин];
```

Зовнішня відокремленість, що характеризується наданням системостворених ознак

Особистісність у суспільних відносинах управлінського типу, тобто виступу в особі однієї людини – особи

Здатність виражати чи здійснювати особисто бажання у відносинах з державою, чи державне бажання в процесі адміністративно-правового регулювання суспільних відносин

Суб'єкт адміністративного права має потенційну здатність вступати в адміністративні правовідносини.

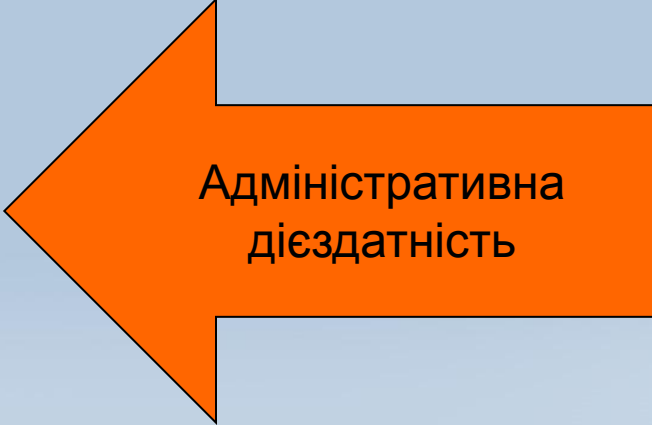
Суб'єкт адміністративних правовідносин – це фактично учасник правових зв'язків у сфері управління, тобто він обов'язково бере в них участь.

Складовими адміністративної правосуб'єктності є:

Адміністративна
правоздатність

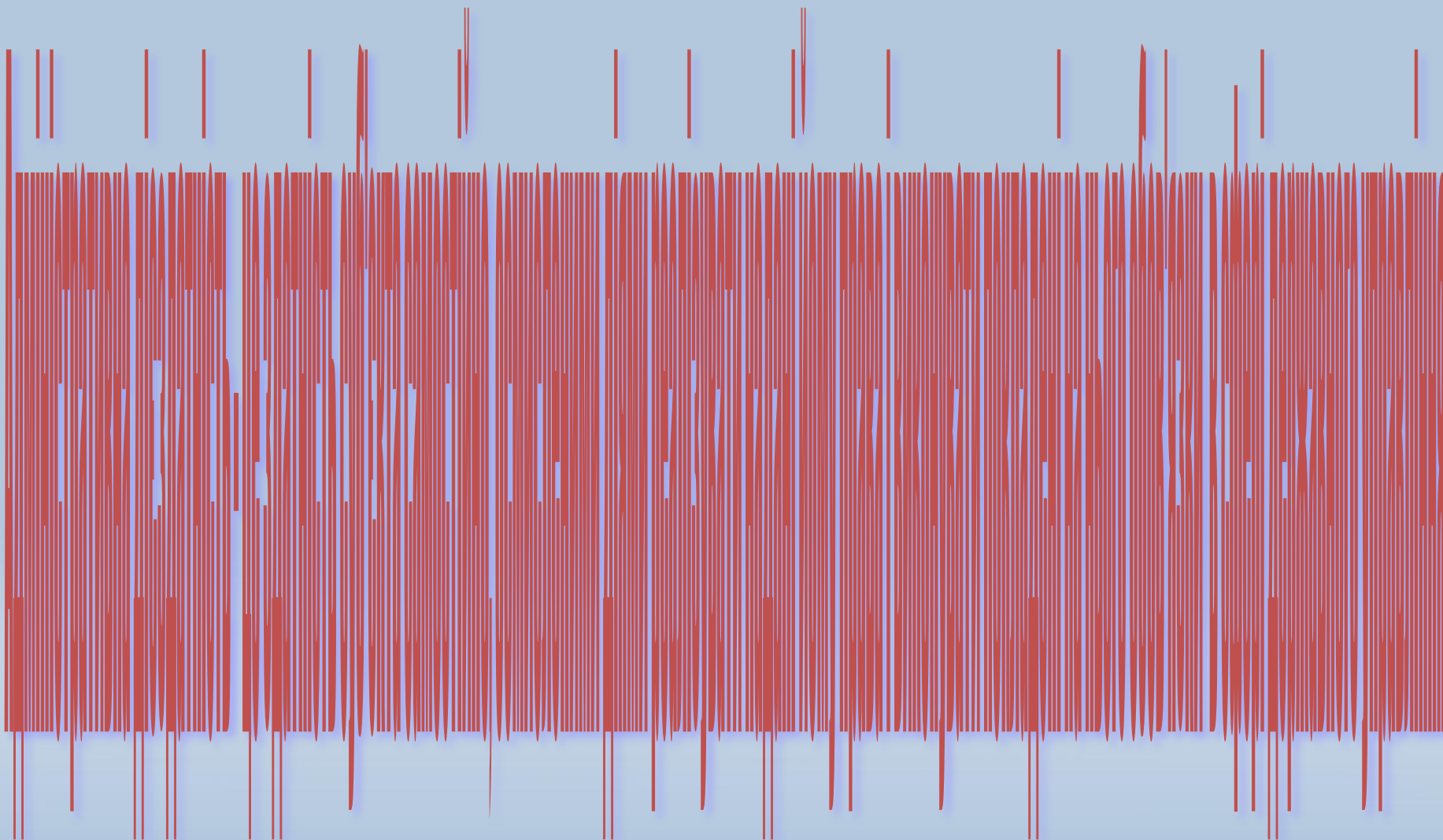

Адміністративна
дієздатність

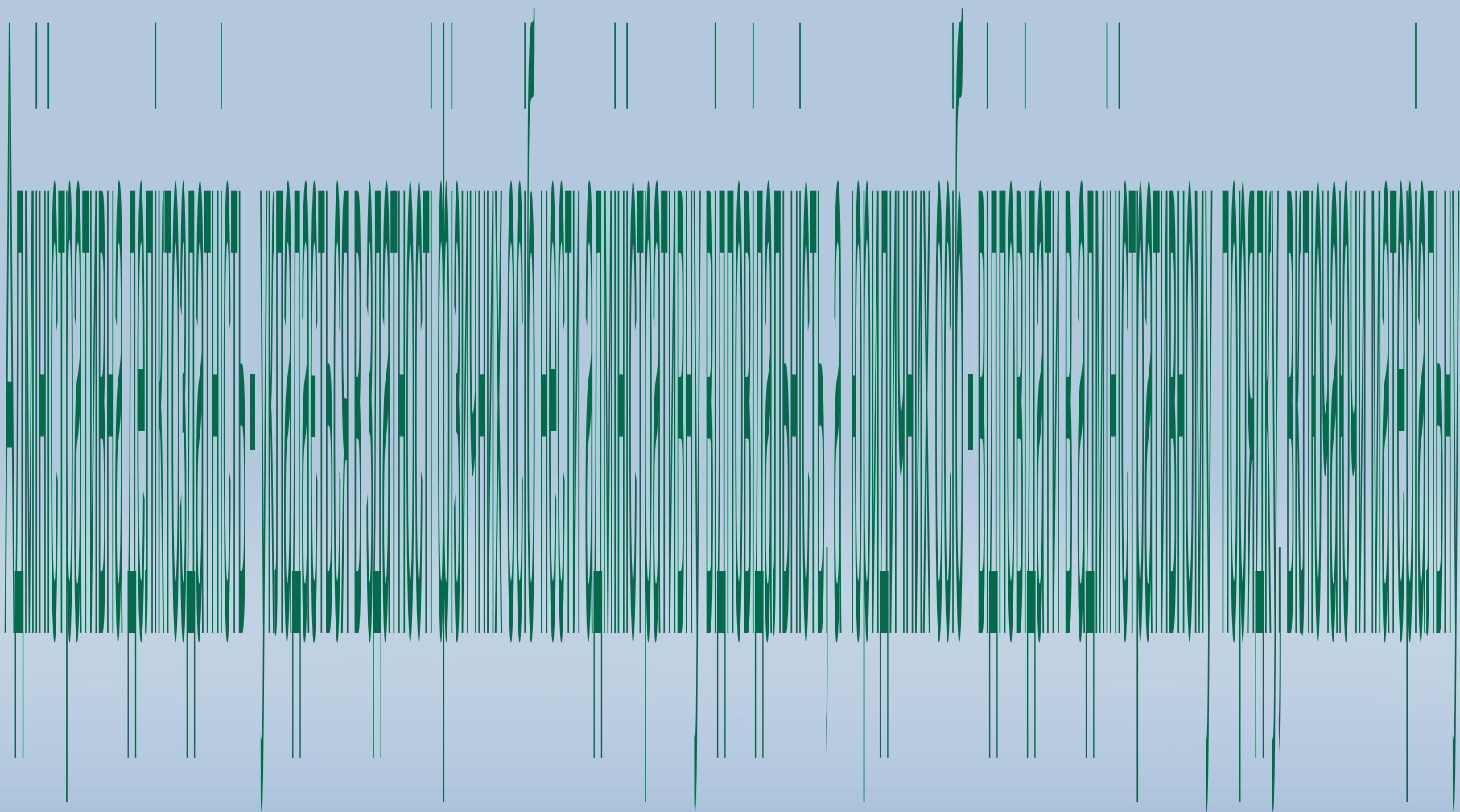
Адміністративна правоздатність - це здатність суб'єкта мати права й обов'язки в сфері державного управління.

З'являється з моменту виникнення суб'єкта.
Фізична особа – з моменту народження;
Юридична особа – з моменту державної реєстрації

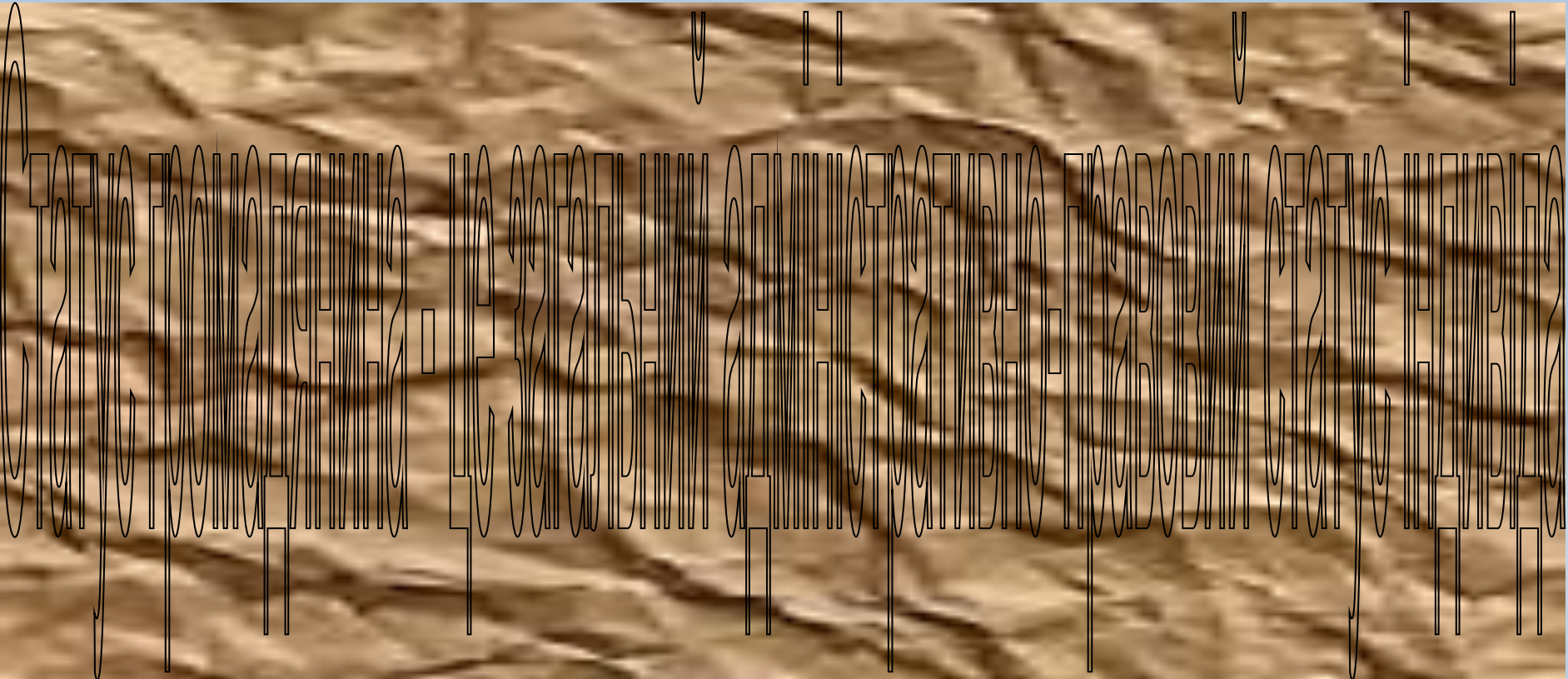
Припиняється з моменту зникнення суб'єкта.
Фізична особа – з моменту смерті;
Юридична особа – з моменту припинення діяльності і ліквідації

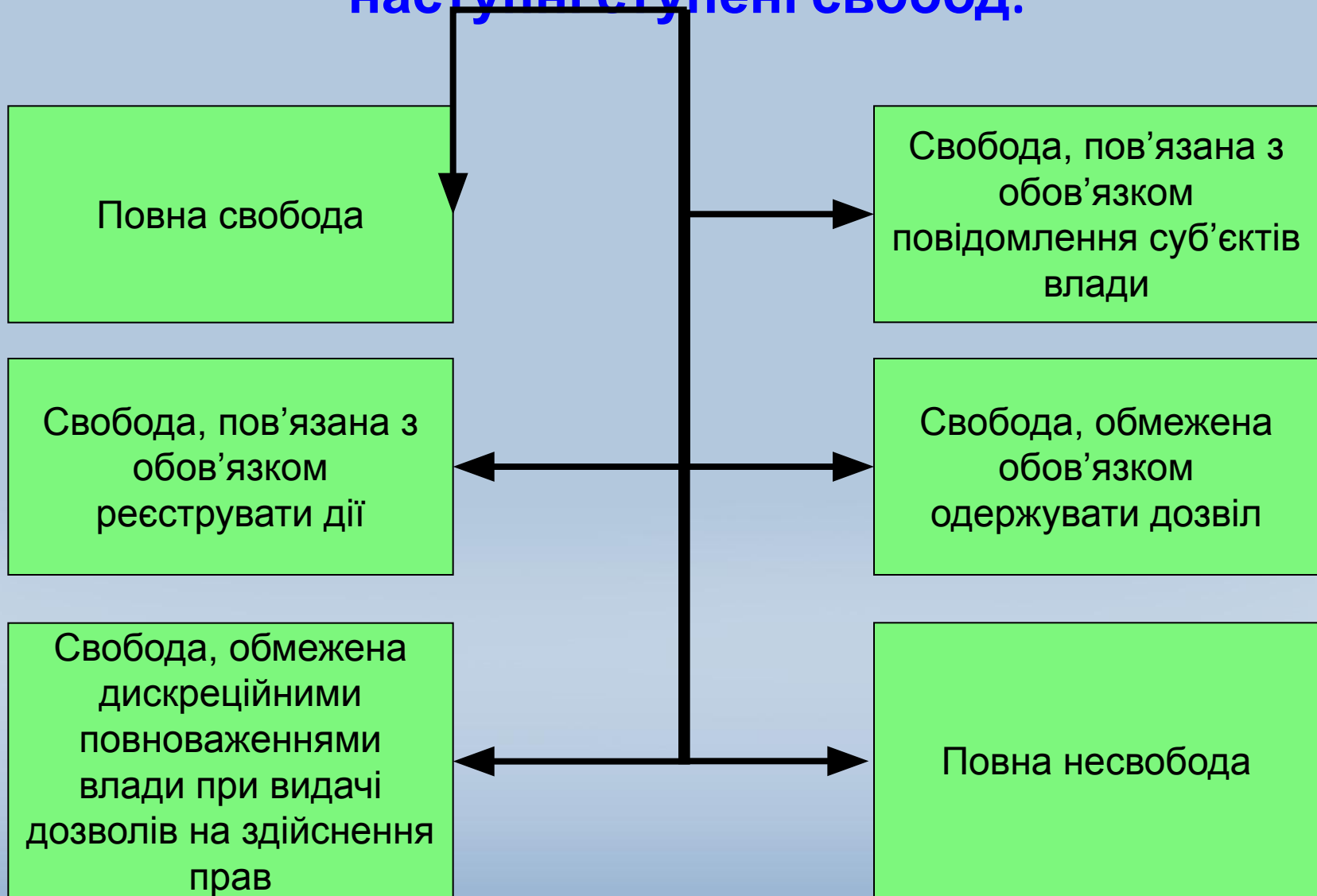

Суб'єктивні права в сфері державного управління – це надана і гарантована державою, а також закріплена в адміністративно-правових нормах міра можливого (дозволеного) поведження в правовідносинах, що забезпечена кореспондуючим зобов'язанням іншого суб'єкта правовідносин.

Залежно від ступеня зв'язаності громадянина при реалізації ним своїх прав розрізняють наступні ступені свобод:

Групи прав громадян за змістом:

На
державну
участь
(право
одержуват
и

Право
на
захист

(адміні
страти
вна

скарга
,
позов
до

суду,
необхі
дна
оборо
на
тощо)

платні
блага,
одержуват
и і
користуват
ися

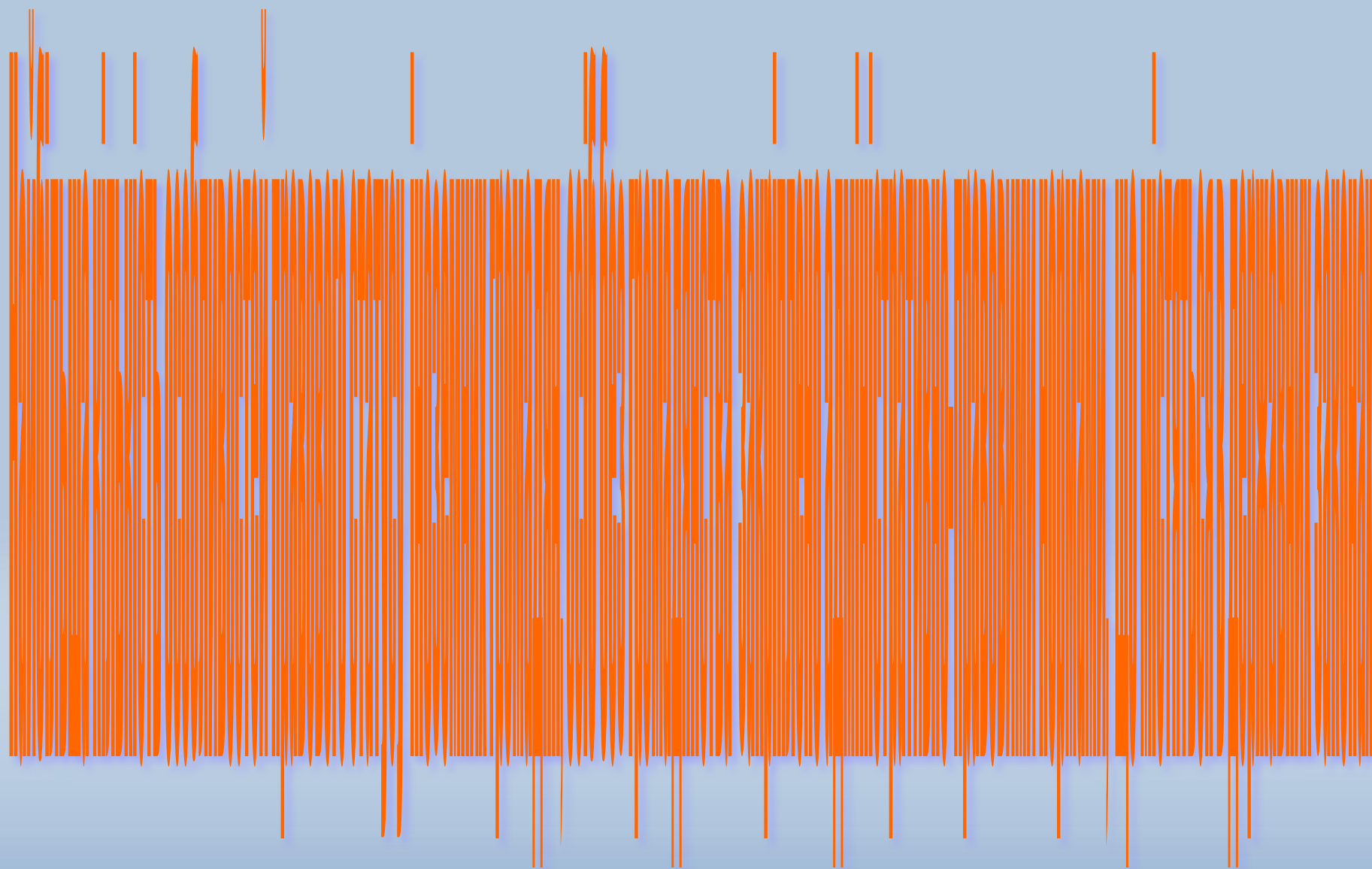
безкоштов
ними
благами,
одержуват
и медичну
допомогу
тощо)

На участь у
державному управлінні
(право на державну
службу, на внесення
пропозицій засновувати
газету тощо)

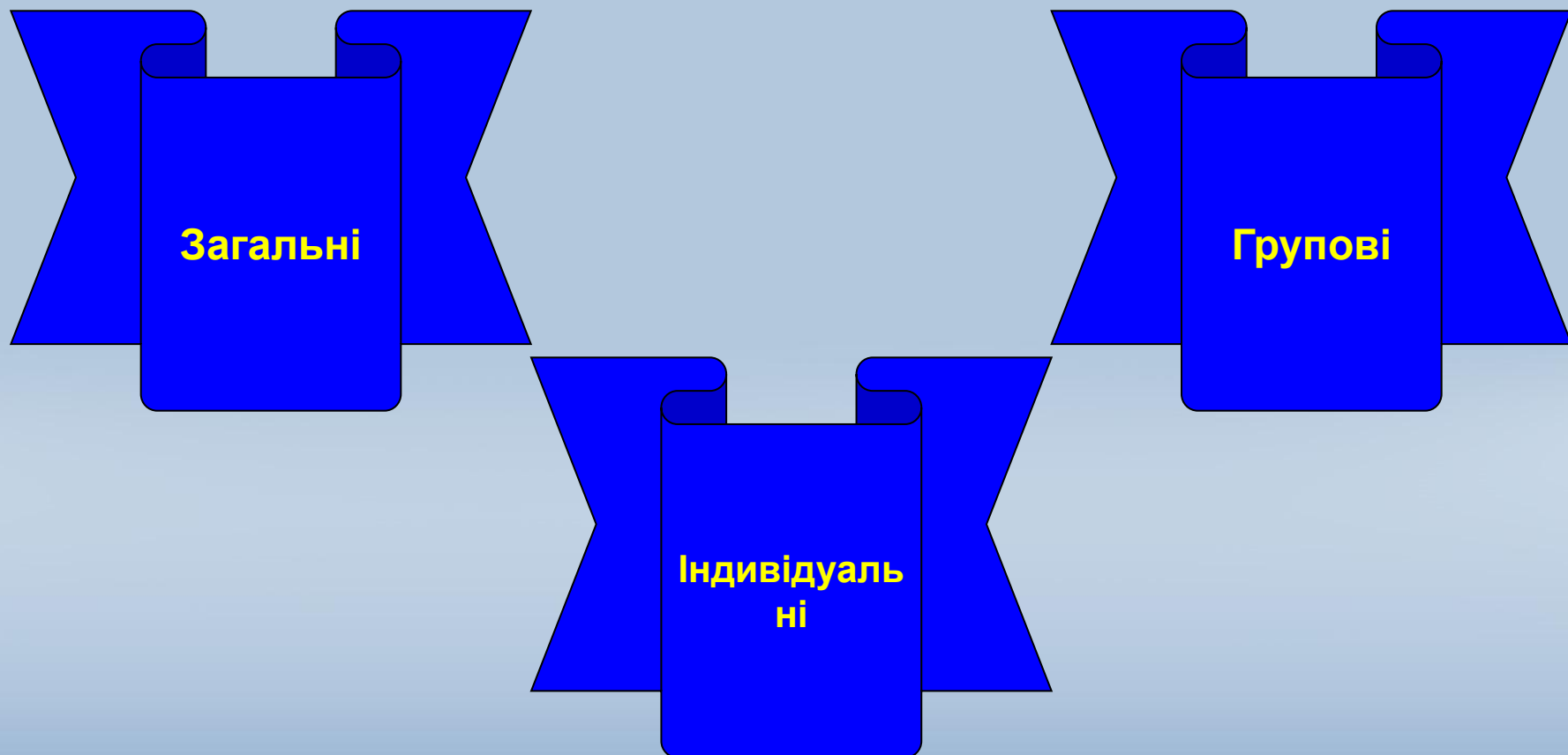
Адміністративно-правові обов'язки індивідуальних суб'єктів:

Абсолютні обов'язки не залежать від якихось обставин, вони безумовно покладаються на кожного.

Відносні обов'язки виникають із правомірних дій, спрямованих на придбання прав і користування ними, і правопорушень

Особливості адміністративно-правового статусу іноземних громадян і осіб без громадянства за колом осіб поділяють на:

Особливості праводієздатності для осіб, що знаходяться на території України, але не є її громадянами:

Вони проживають і здійснюють свою діяльність на підставі спеціальних документів

Для них можуть бути встановлені обмеження в пересуванні і виборі місця проживання

По території, відкритій для іноземців, вони можуть вільно пересуватися за умови повідомлення про це ОВС чи приймаючі їх організації

Вони можуть утримувати цивільну зброю за ліцензіями, виданими ОВС на підставі клопотань представництв держав, громадянами яких вони є

Виїзд з України їм може бути не дозволений за наявності обставин, установлених законодавством

Класифікація органів виконавчої влади :

Залежно від обсягу
характеру компетенції

- Загальної (КМУ, РМ АРК);
- Галузевої (Міністерство оборони);
- Спеціальної (Міністерство економіки)

Залежно від порядку
вирішення питань

- Єдиноначальні (Міністерства, комітети);
- Колегіальні (КМУ, РМ АРК)

**Від предмета
спрямованості
компетенції**

- Органи управління економічною сферою;
- Органи управління соціально-культурною сферою;
- Органи управління адміністративно-політичною сферою

**Від обсягу повноважень
по території**

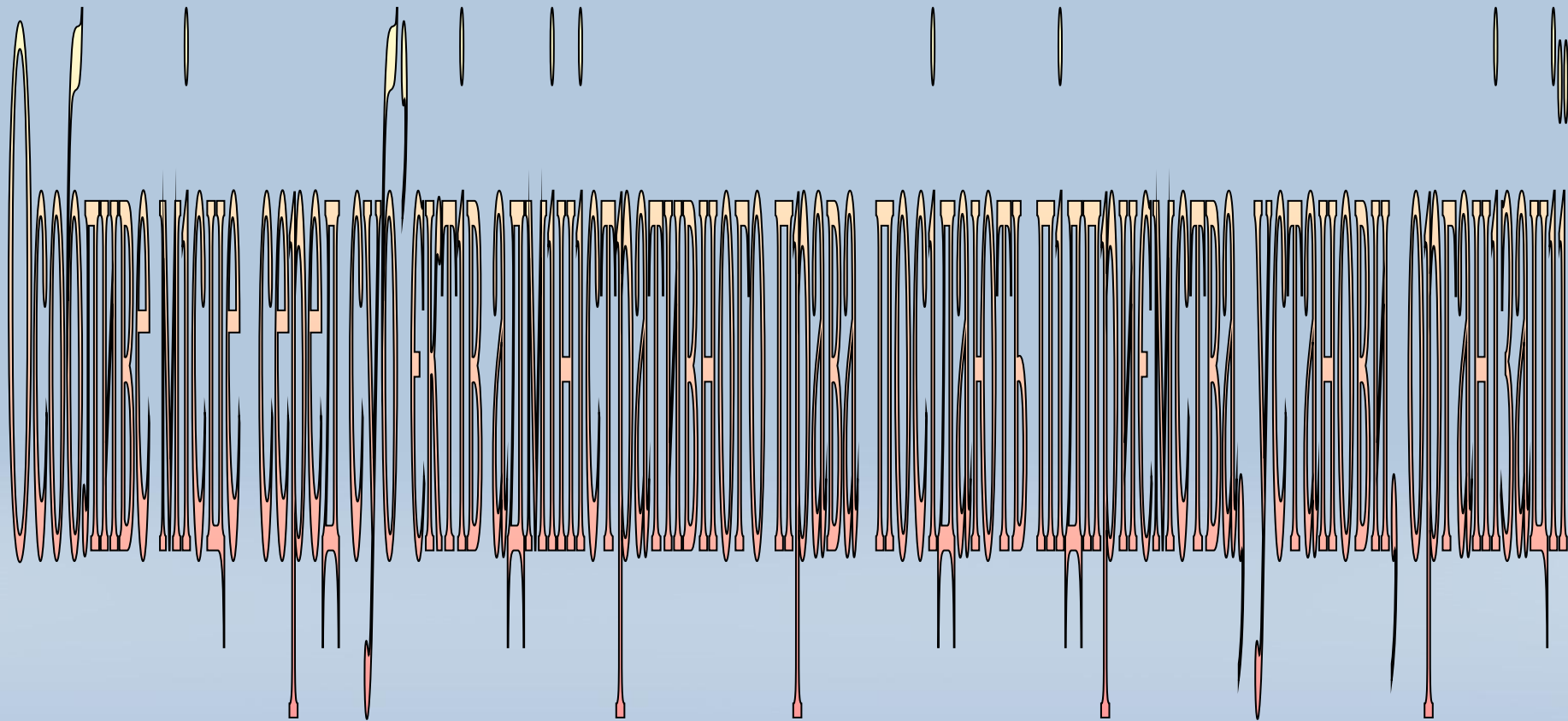

- Центральні (КМУ, Міністерства, комітети);
- Місцеві (Державні адміністрації)

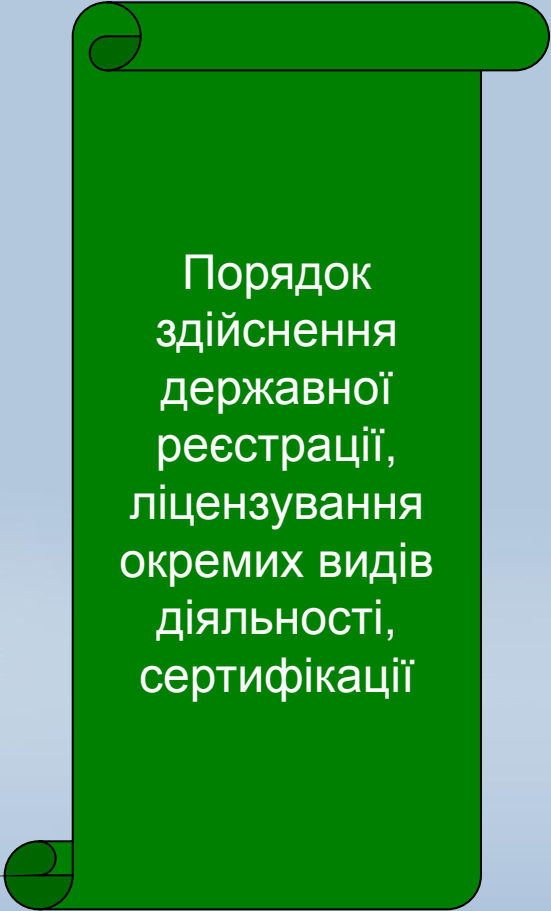
**Від характеру
повноважень**

- Міністерства;
- Державні комітети;
- Центральні органи виконавчої влади зі спеціальним статусом

Чине законодавство встановило основи таких взаємовідносин, а саме:

Порядок
здійснення
державної
реєстрації,
ліцензування
окремих видів
діяльності,
сертифікації

Здійснення
оперативного та
бухгалтерського
обліку

Ведення
статистичної
звітності

Повноваження **Президента** **України** у сфері виконавчої влади

Формуванн
я структур
виконавчої
влади

Визначення
змісту
діяльності
структур
виконавчої
влади

Забезпечен
ня
законності
у сфері
державного
управління

У межах повноважень щодо формування структур виконавчої влади Президент України утворює, реорганізовує та ліквідовує за поданням Прем'єр-міністра України міністерства та інші центральні органи виконавчої влади, діючи в межах коштів, передбачених на утримання органів виконавчої влади.

Повноваження Президента України щодо забезпечення законності у сфері державного управління:

Президент України очолює Раду національної безпеки і оборони України

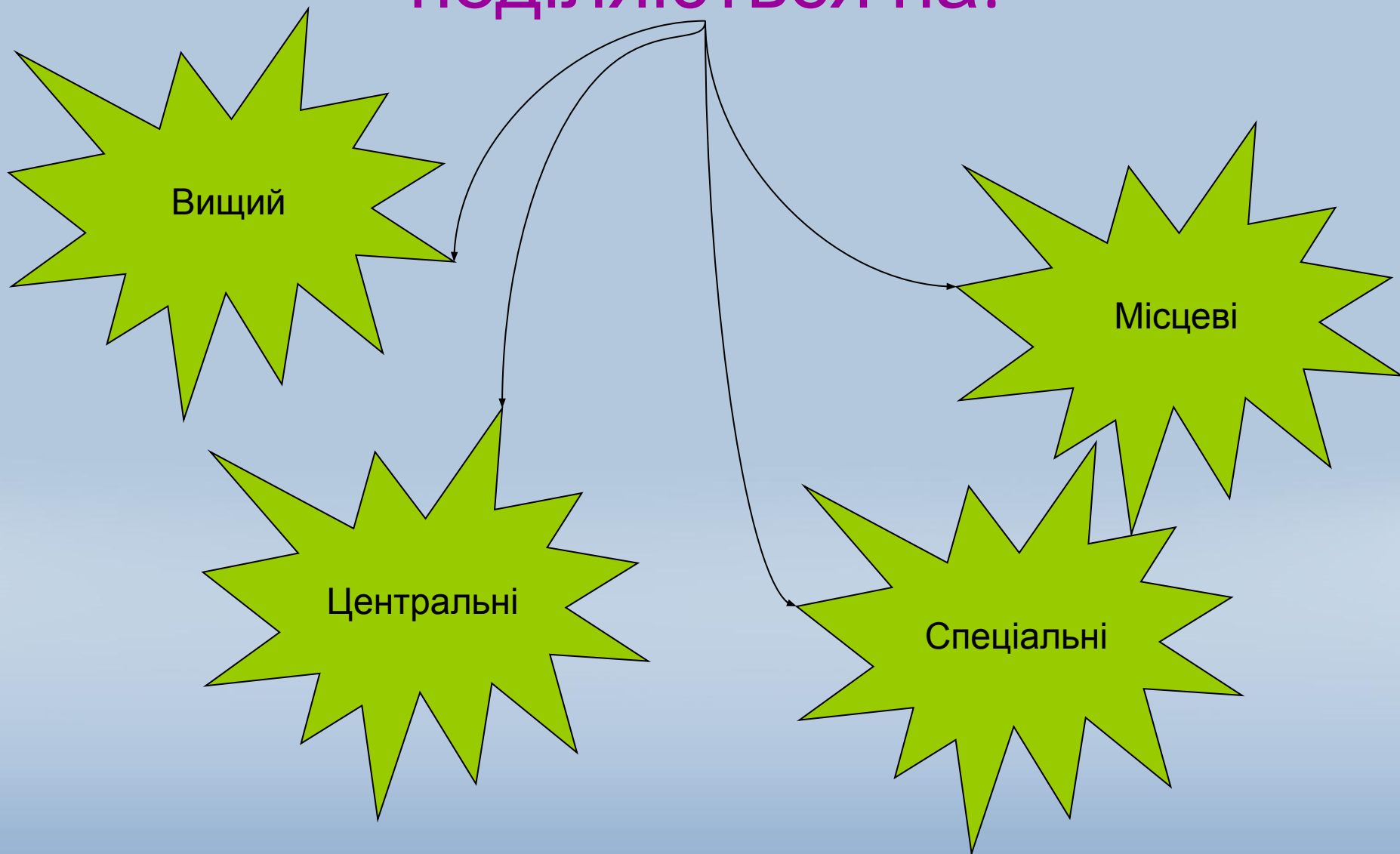

Органи виконавчої влади посідають особливе місце у системі суб'єктів адміністративного права:

- ❖ Вони є основними функціонально-галузевими носіями виконавчої влади в державі;
- ❖ Є найважливішою складовою органів державного управління і державного апарату в цілому;
- ❖ Вони об'єднані єдиним керівництвом і підпорядкуванням, внаслідок чого діють узгоджено і цілеспрямовано;
- ❖ Кожен з органів цієї системи наділений державою специфічною компетенцією у сфері державного управління і реалізації державної виконавчої влади;
- ❖ Система органів виконавчої влади справляє регулюючий вплив на всі сфери державного і суспільного життя;
- ❖ В рамках своєї компетенції органи виконавчої влади самостійні в організаційному та функціональному відношеннях;
- ❖ Здійснюється специфічний вид державної діяльності, яка за своїм юридичним змістом є виконавчо-

Орган державної виконавчої влади – це носій державної виконавчої влади, що реалізує свою компетенцію в закріпленій сфері державного управління і має юридичний статус органу державної виконавчої влади.

Органи виконавчої влади України поділяються на:

**Вищим органом виконавчої
влади є Уряд України – Кабінет
Міністрів**

До складу КМУ входять:

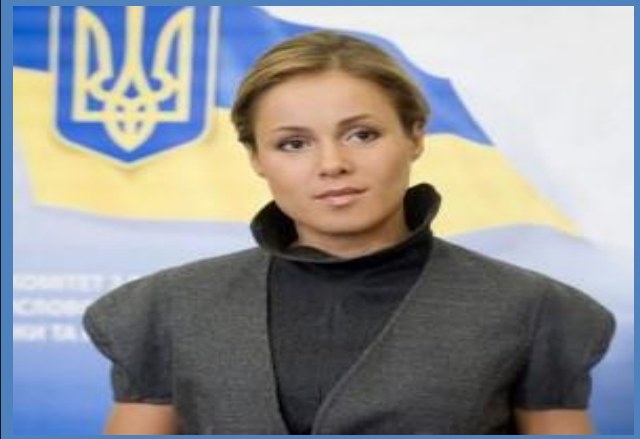
Прем'єр-міністр

Перший віце-прем'єр-міністр

Міністри

Три віце-прем'єр-міністри

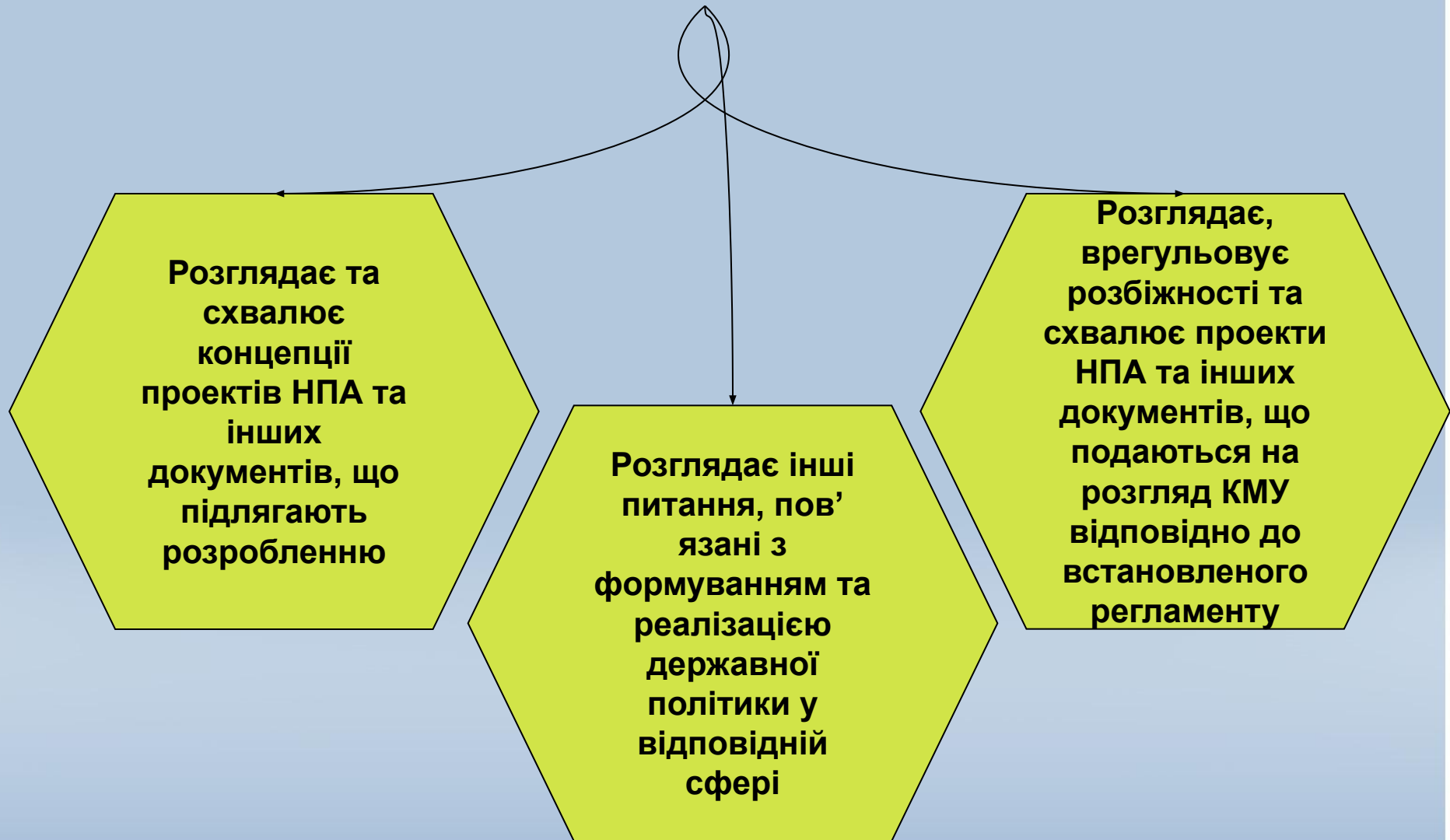
Кабінет Міністрів України в межах своєї компетенції:

- ✓ Забезпечує державний суверенітет і економічну самостійність України, здійснення внутрішньої і зовнішньої політики держави;
- ✓ Вживає заходів щодо забезпечення прав і свобод людини і громадянина;
- ✓ Розробляє і здійснює загальнодержавні програми економічного, науково-технічного, соціального і культурного розвитку України;
- ✓ Розробляє проект закону про Державний бюджет України і забезпечує виконання затвердженого ВРУ Держбюджету України;
- ✓ Організовує і забезпечує здійснення зовнішньоекономічної діяльності України, митної справи;
- ✓ Спрямовує і координує роботу міністерств, інших органів виконавчої влади;
- ✓ Тощо

Урядові комітети утворені з метою підвищення ефективності діяльності КМУ та координації роботи центральних органів виконавчої влади у формуванні та реалізації державної політики.

Основним завданням Урядового комітету є формування та реалізація державної політики у відповідній сфері згідно зі стратегією, визначеною КМУ.

Урядовий комітет:

У Кабінеті Міністрів України діють такі урядові комітети:

Урядовий
комітет з
питань
розвитку
галузей
економіки та
науково-
інноваційної

Урядовий
комітет з
питань
національної
безпеки,
правової,
молодіжної
політики,
екології

Урядовий
комітет з
питань
економічної
політики

Урядовий
комітет з
питань
регіональної
та соціальної
політики,
будівництва,
житлово-
комунального
господарства і
гуманітарного
розвитку

До центральних органів виконавчої влади належать:

Міністерства

Державні служби, агентства,
інспекції

**Центральні органи виконавчої
влади зі спеціальним статусом**

Міністерство є головним (провідним) органом у системі центральних органів виконавчої влади в забезпеченні впровадження державної політики у визначеній сфері діяльності. Міністр як член Кабінету Міністрів України особисто відповідає за розроблення і реалізацію державної політики, спрямовує і координує вжиття центральними органами виконавчої влади заходів з питань, віднесених до його відання, приймає рішення щодо розподілу відповідних бюджетних коштів за поданням державного секретаря міністерства

Державна служба, державне агентство, державна інспекція є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовує і координує Прем'єр-міністр України або один із віце-прем'єр-міністрів чи міністрів. Державна служба вносить пропозиції щодо формування державної політики відповідним членам Кабінету Міністрів України та забезпечує її реалізацію у визначеній сфері діяльності, здійснює управління в цій сфері, а також міжгалузеву координацію та функціональне регулювання з питань, віднесених до його відання. Державну службу очолює його голова.

Центральний орган виконавчої влади зі спеціальним статусом має визначені Конституцією та законодавством України особливі завдання та повноваження, щодо нього може встановлюватися спеціальний порядок утворення, реорганізації, ліквідації, підконтрольності, підзвітності, а також призначення і звільнення керівників та вирішення інших питань. Центральний орган виконавчої влади зі спеціальним статусом очолює його голова.

Урядові органи державного управління – органи виконавчої влади, які утворюються Кабінетом Міністрів України для здійснення окремих функцій державного управління (агентства, служби та інспекції).

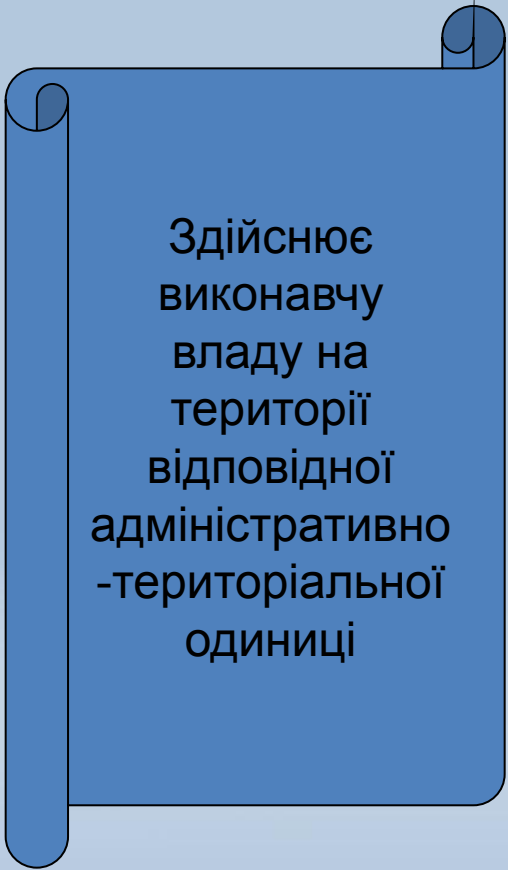
До Урядових органів державного управління належать:

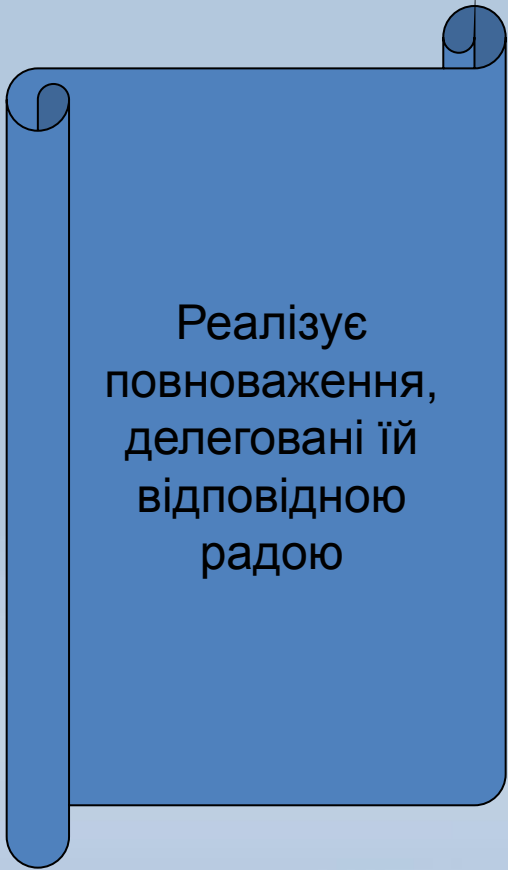
Місцеві органи виконавчої влади – це місцеві державні адміністрації, які функціонують:

- ☐ В областях;
- ☐ В районах областей;
- ☐ В районах АРК;
- ☐ В містах Київ та Севастополь;
- ☐ Районах міст Київ та Севастополь і розміщені в обласних і районних центрах, містах Київ та Севастополь.

Місцева державна адміністрація у межах своїх повноважень:

Здійснює
виконавчу
владу на
території
відповідної
адміністративно
-територіальної
одиниці

Реалізує
повноваження,
делеговані їй
відповідною
радою

- **Місцеві державні адміністрації** у межах відповідної адміністративно-територіальної одиниці **забезпечують**:
- виконання Конституції, законів України, актів Президента України, Кабінету Міністрів України, інших органів виконавчої влади вищого рівня;
- законність і правопорядок, додержання прав і свобод громадян;
- виконання державних і регіональних програм соціально-економічного та культурного розвитку, програм охорони довкілля, а в місцях компактного проживання корінних народів і національних меншин – також програм їх національно-культурного розвитку;
- підготовку та виконання відповідних бюджетів;
- звіт про виконання відповідних бюджетів та програм;
- взаємодію з органами місцевого самоврядування;
- реалізацію інших наданих державою, а також делегованих відповідними радами повноважень.

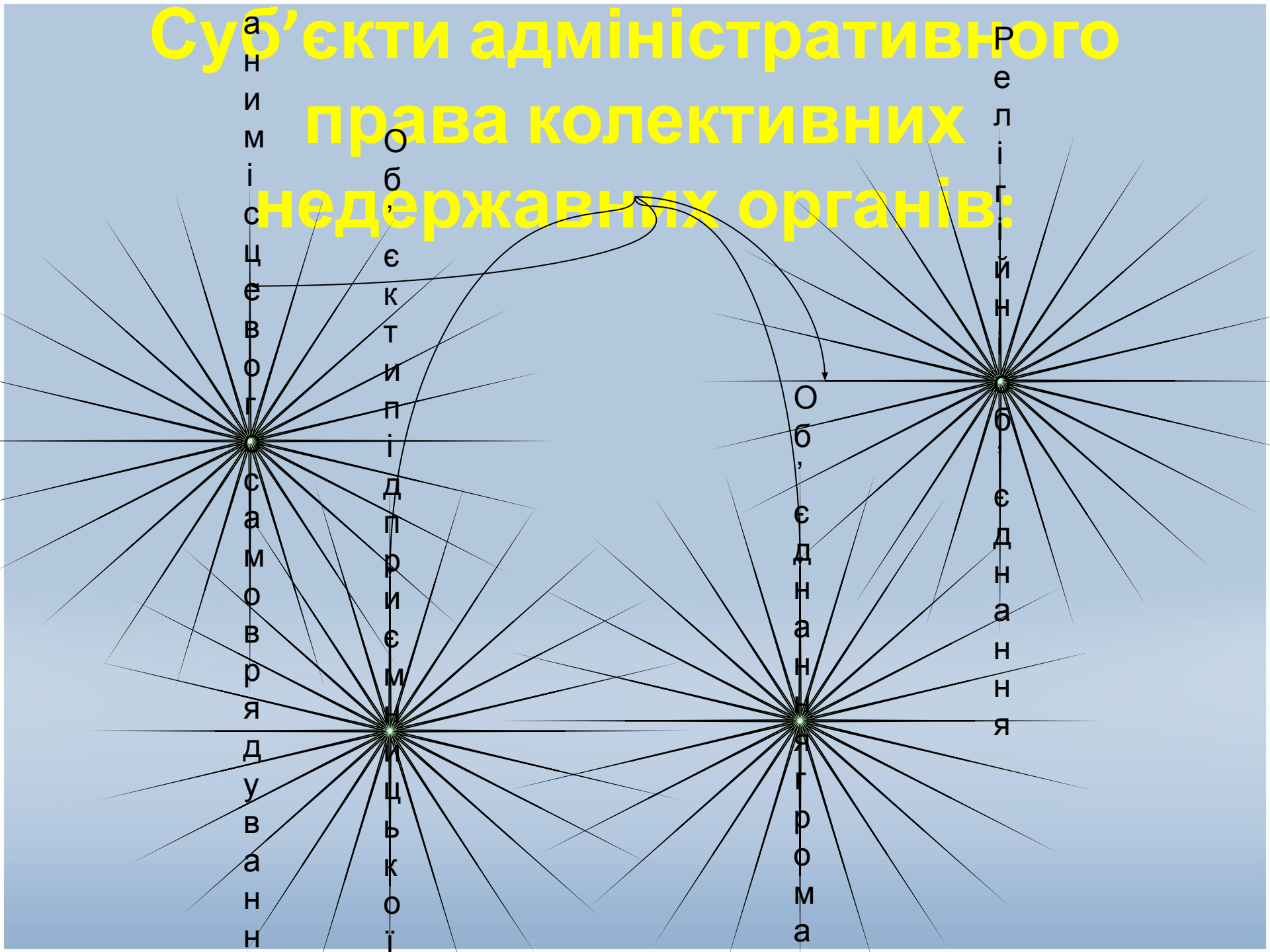
Місцеві державні адміністрації та їх голови при здійсненні своїх повноважень:

До **спеціальних органів виконавчої влади** належать органи, які не віднесені законодавством ні до вищих, ні до центральних, ні до місцевих, проте наділені статусом органу виконавчої влади.

З адміністративно-правової точки зору міліція – це системна сукупність спеціальних державних підрозділів, частин, установ, які є носіями виконавчої влади і реалізують свою компетенцію у сфері охорони громадського порядку, громадської безпеки і боротьбі зі злочинністю. Вона є найважливішою складовою органів внутрішніх справ. Міліція належить до системи Міністерства внутрішніх справ України і Міністр внутрішніх справ здійснює керівництво всією міліцією держави.

Суб'єкти адміністративного права колективних недержавних органів:

Місцеве самоврядування – це гарантоване державою право територіальної громади чи добровільного об'єднання жителів кількох сіл, селища, міста – самотійно або під відповідальність органів і посадових осіб місцевого самоврядування вирішувати питання місцевого значення в межах чинного законодавства. Місцеве самоврядування існує у вигляді представницьких органів місцевих рад і виконавчих органів (комітети, відділи, управління тощо).

Складові частини системи місцевого самоврядування:

Основні повноваження органів місцевого самоврядування:

- управління майном, що є в комунальній власності;
- затвердження програм соціально-економічного та культурного розвитку і контроль їх виконання;
- затвердження бюджетів відповідних адміністративно-територіальних одиниць і контроль їх виконання;
- встановлення місцевих податків і зборів відповідно до закону;
- утворення, реорганізація та ліквідація комунальних підприємств, організацій і установ;
- тощо.

Об'єднання громадян – це добровільне громадське формування, створене на основі єдності інтересів для спільної реалізації громадянами своїх прав і свобод. Втручання державних органів і службових осіб у діяльність об'єднань громадян, так само як і втручання об'єднань громадян у діяльність державних органів, службових осіб і в діяльність інших об'єднань громадян не допускається, крім випадків, передбачених Законом України “Про об'єднання громадян”.

Ознаки об'єднання громадян:

Добровільність вступу
та виходу з об'єднання

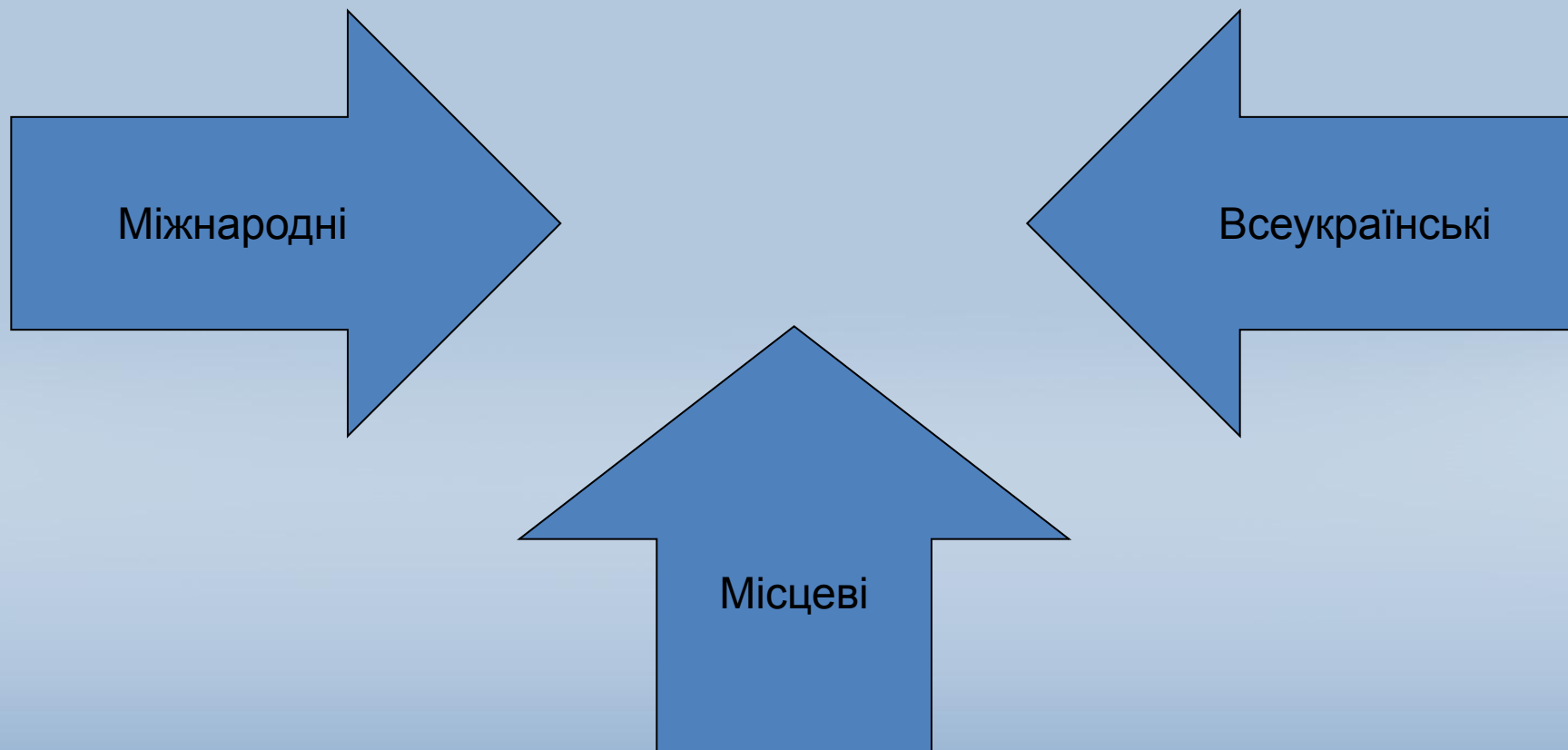
Відсутність державно-
владних повноважень

В основі –
некомерційний
характер діяльності

Види об'єднань громадян за організаційно-правовими властивостями:

Види об'єднань громадян за масштабом діяльності:

Види об'єднань громадян залежно від цілей створення

Політична партія – це об'єднання громадян, прихильників певної загальнонаціональної програми суспільного розвитку, які мають головною метою участь у виробленні державної політики, формуванні органів влади, місцевого та регіонального самоврядування і представництво в їх складі.

Громадська організація – це об'єднання громадян для задоволення та захисту своїх законних соціальних, економічних, творчих, вікових, національно-культурних, спортивних та інших спільних інтересів.

Принципи об'єднання громадян:

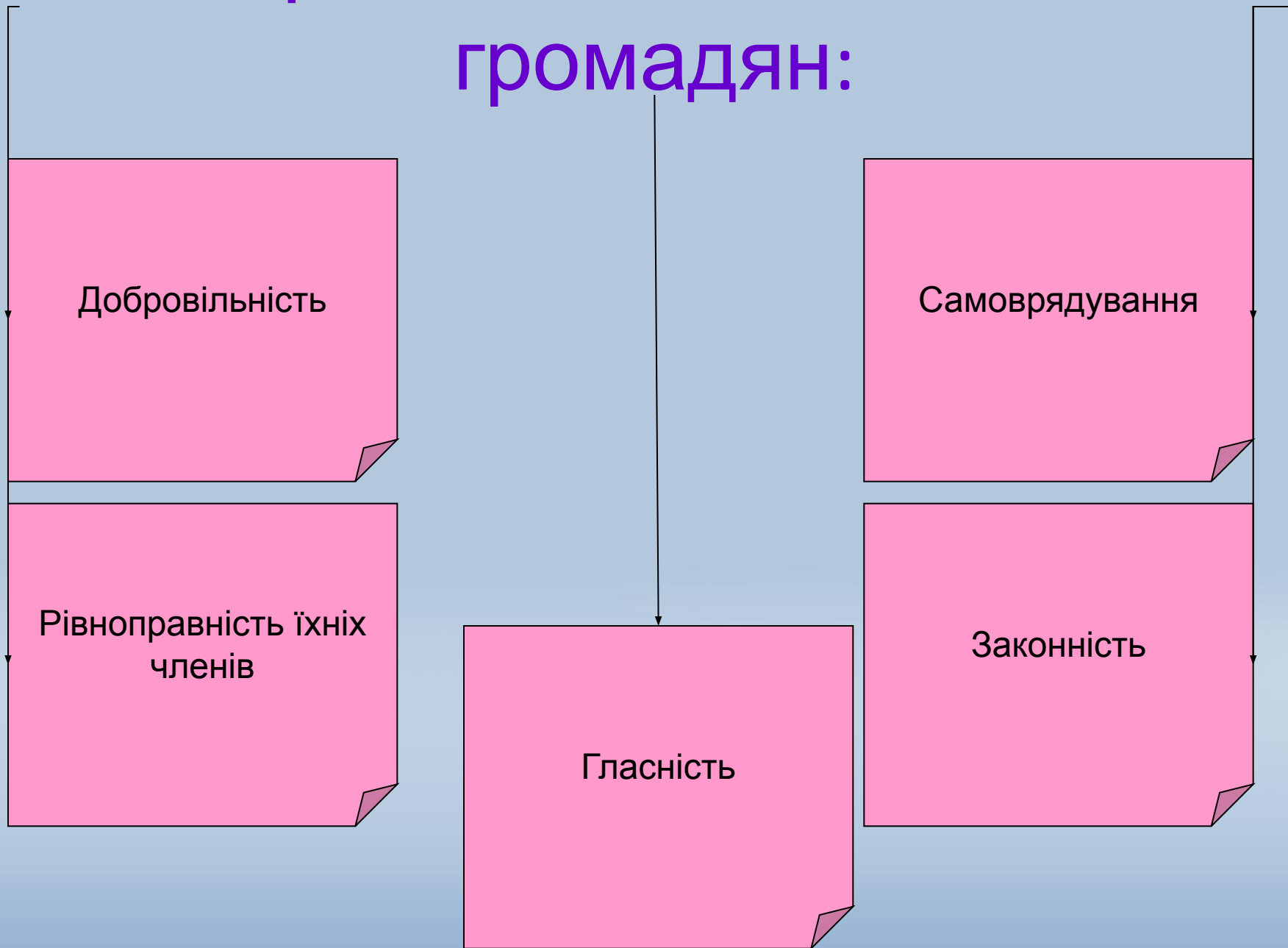
Добровільність

Самоврядування

Рівноправність їхніх членів

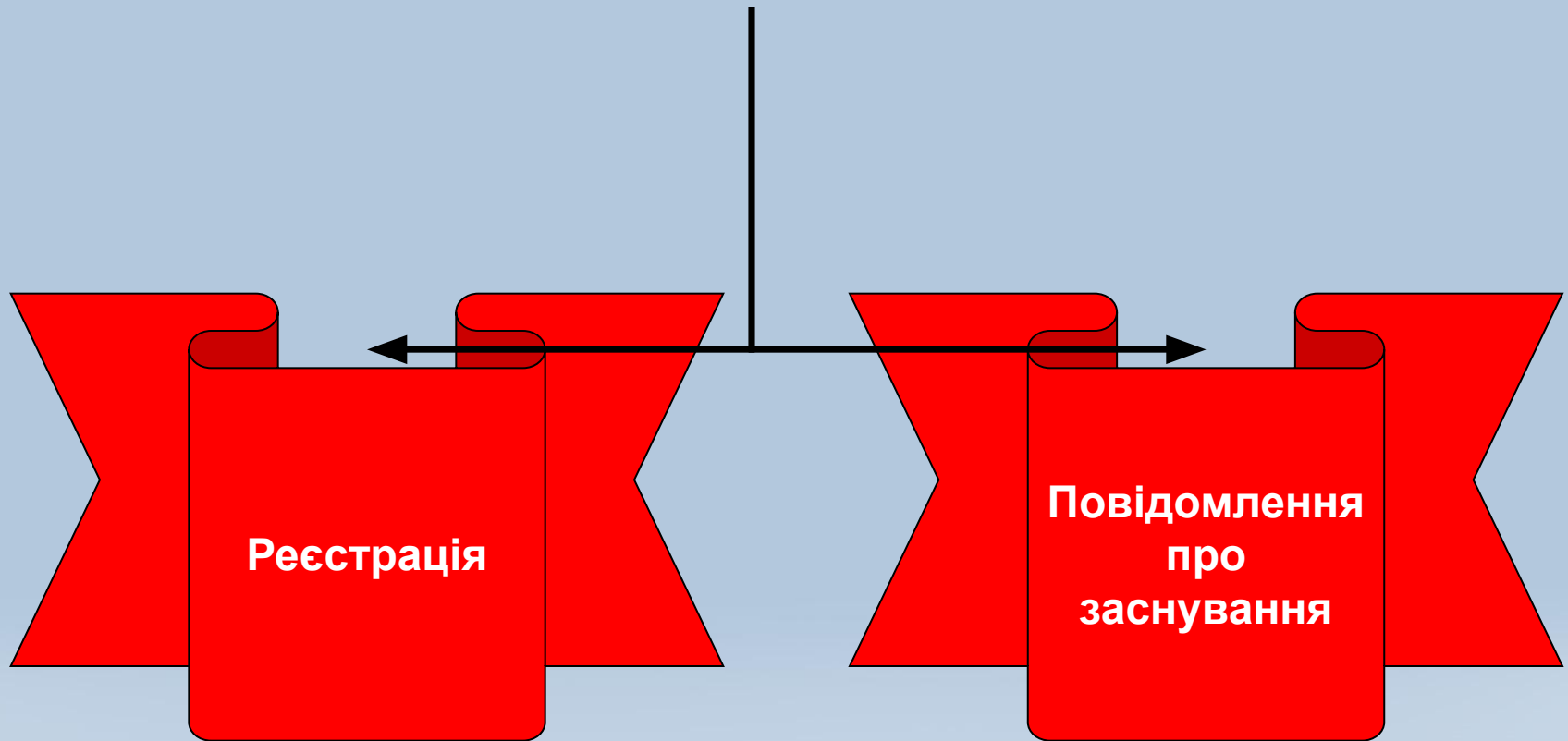
Гласність

Законність

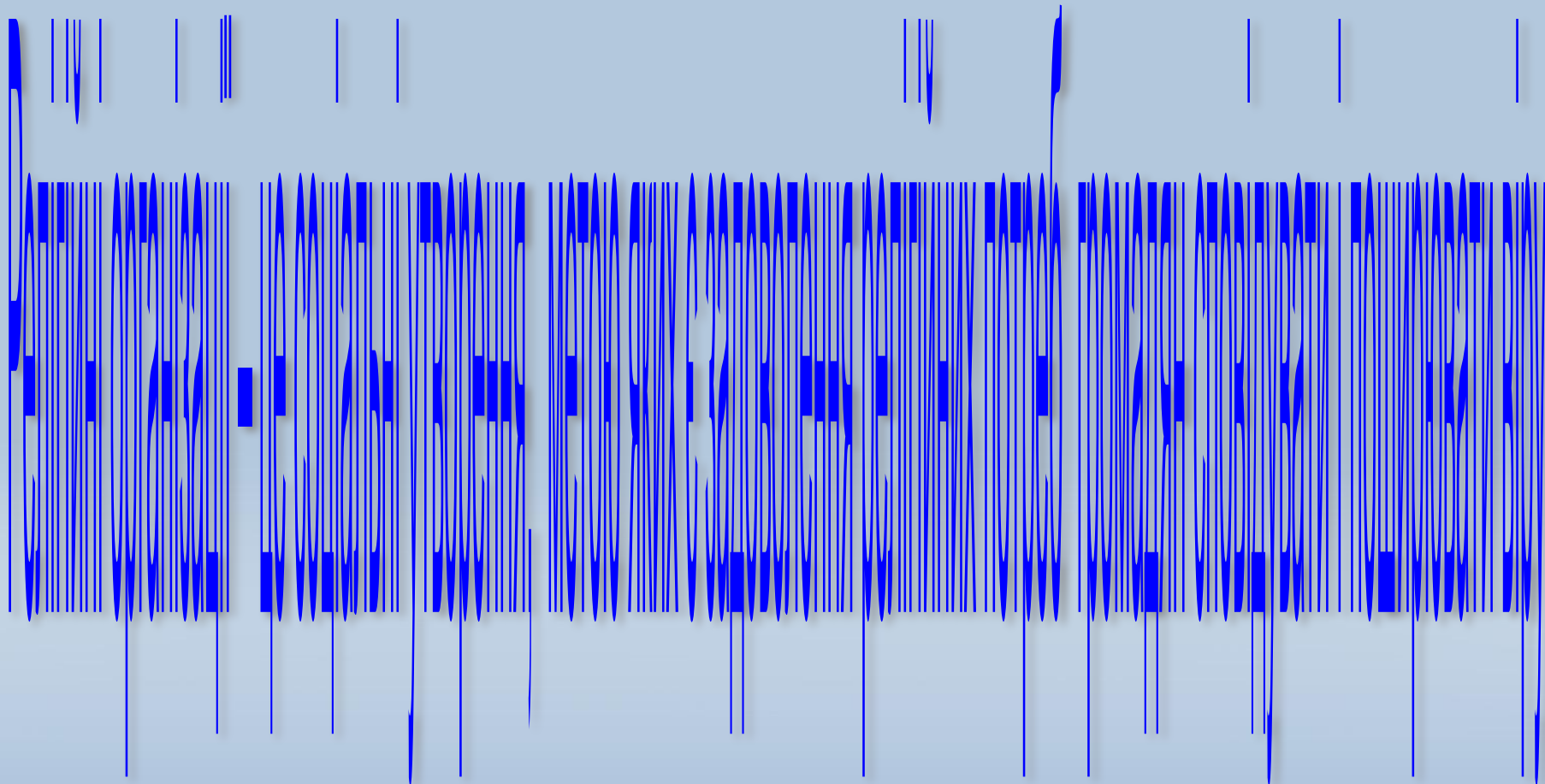
Легалізація об'єднання громадян – це офіційне визнання об'єднань громадян, що здійснюється способом їх реєстрації або повідомлення про заснування. Діяльність об'єднань громадян, які не легалізовані або примусово розпущені за рішенням суду, є протизаконною.

Легалізація залежно від виду об'єднання громадян:

Не підлягають легалізації, а діяльність легалізованих об'єднань громадян забороняється в судовому порядку, коли їхньою метою є:

- зміна через насильство конституційного ладу і в будь-якій протизаконній формі територіальної цілісності держави;
- підрив безпеки держави у формі ведення діяльності на користь іноземних держав;
- пропаганда війни, насильства чи жорстокості, фашизму та неофашизму;
- розпалювання національної та релігійної ворожнечі;
- створення незаконних воєнізованих формувань;
- обмеження загальноновизнаних прав людини.

Види релігійних організацій:

Релігійні
громади

Релігійні
братства

Духовні
навчальн
і заклади

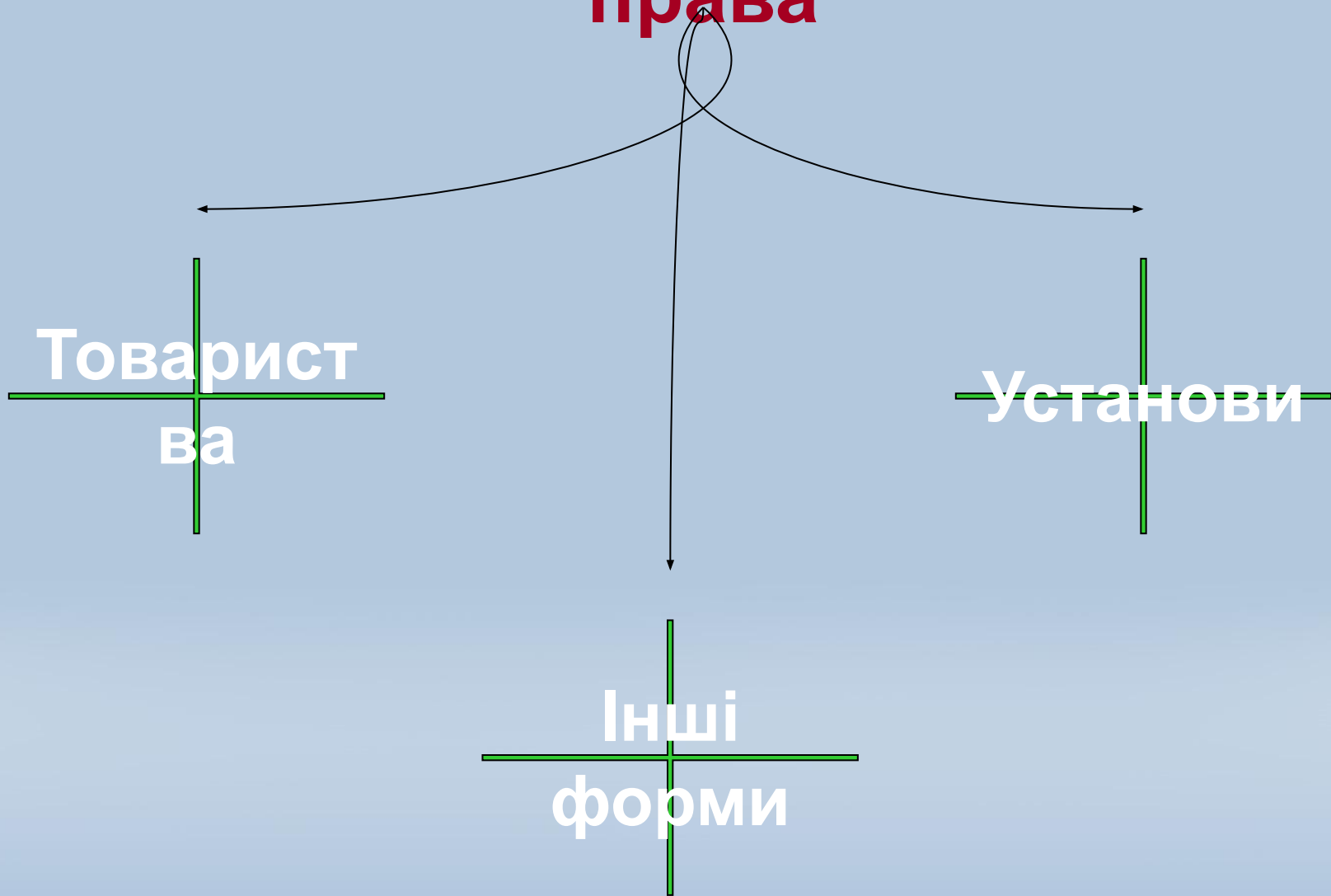
Об'єднання,
що
складаються
із
зазначених
вище
релігійних
організацій

Місіонерські
товариства

Монастирі

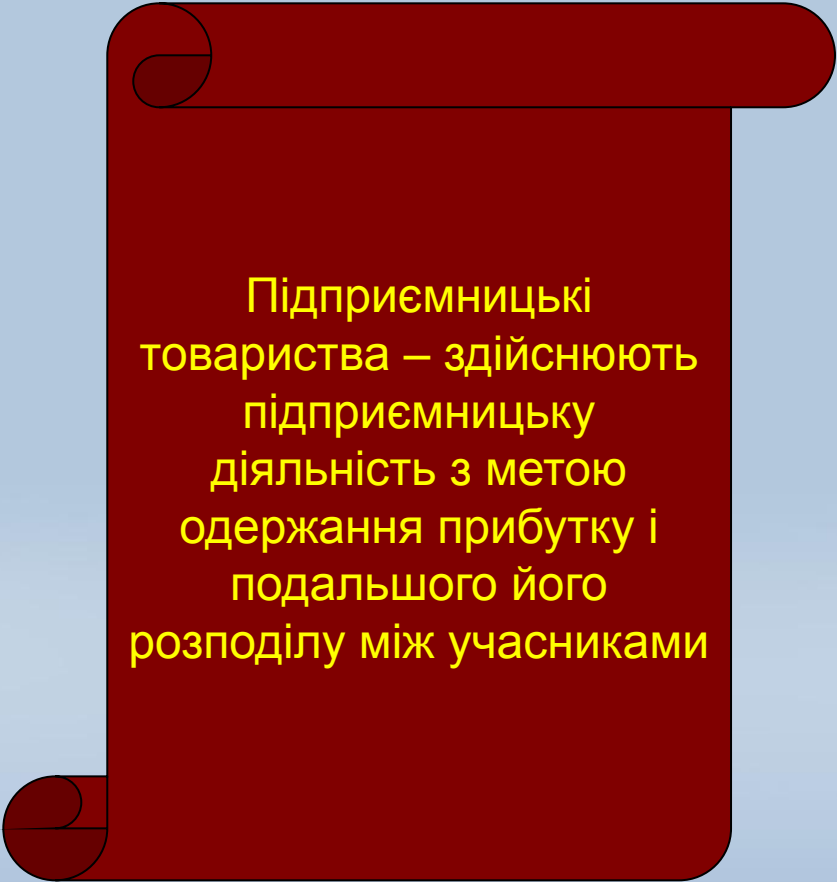
Управління
і центри

Види юридичних осіб приватного права

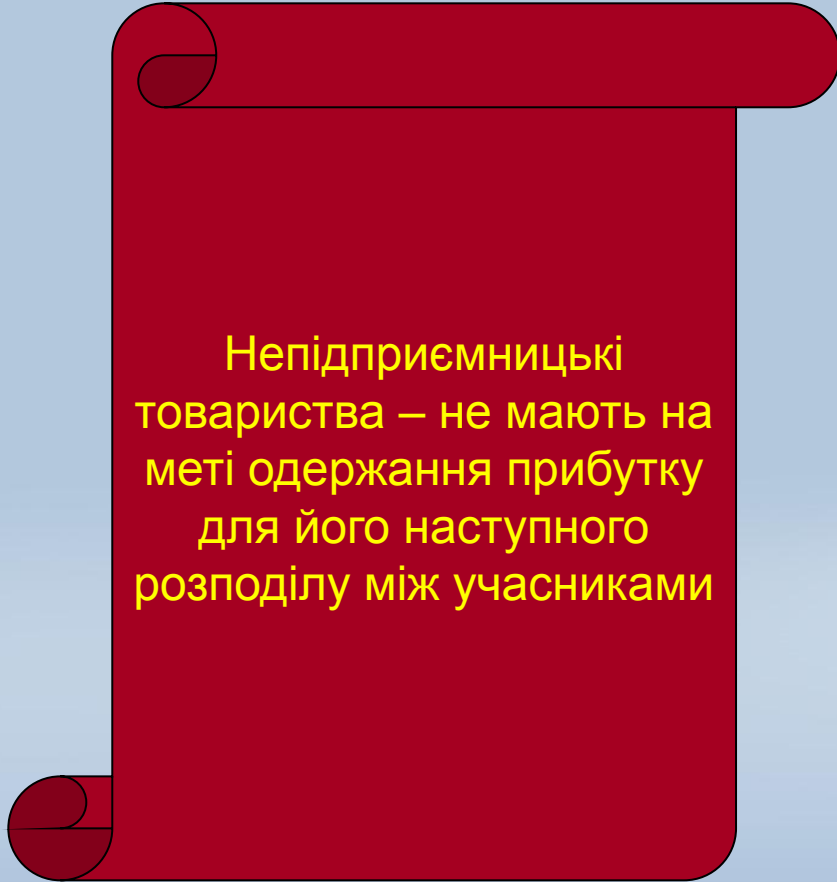

Види товариств:

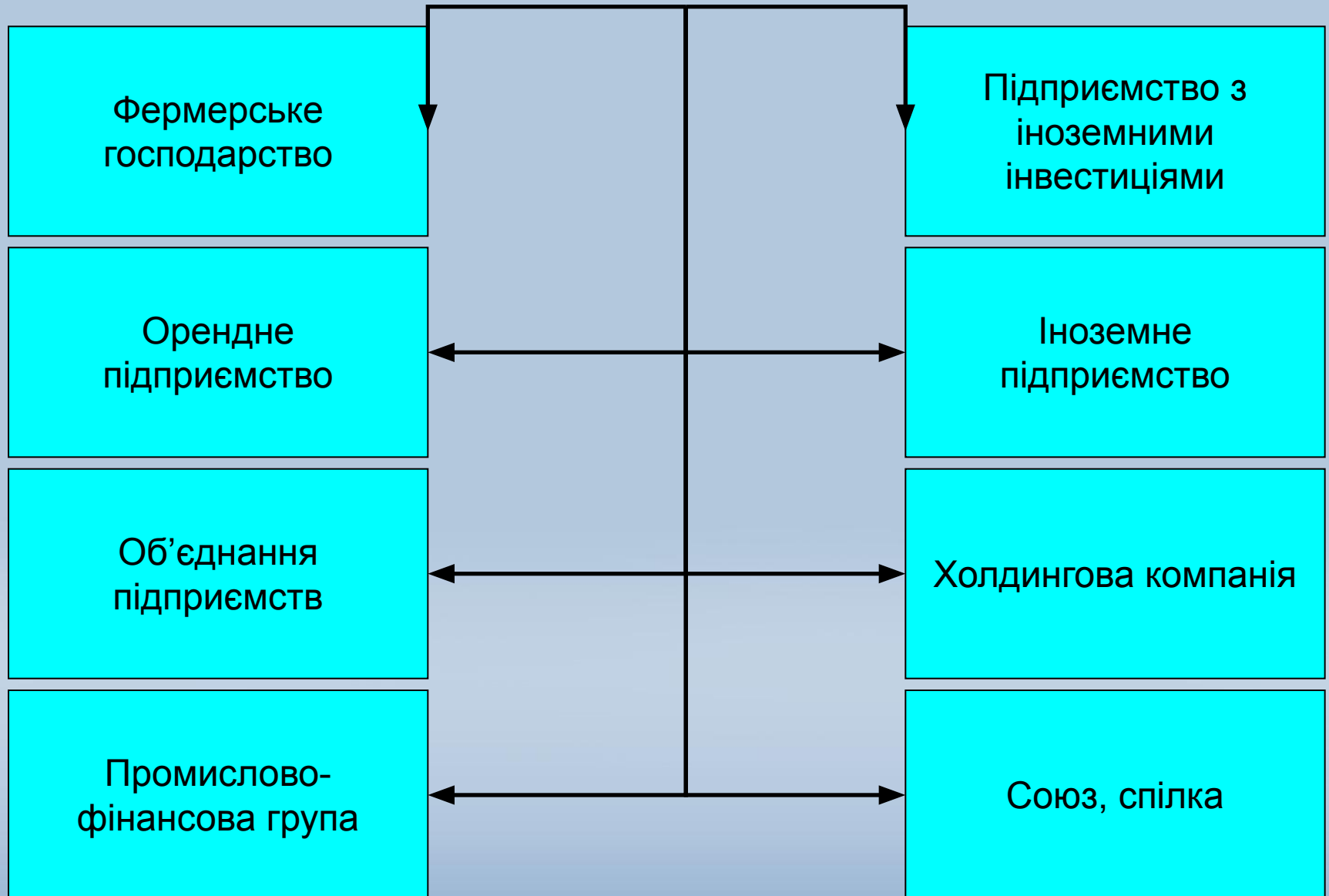
A dark red scroll graphic with a rolled-up top edge and a rolled-up bottom edge, containing yellow text.

Підприємницькі товариства – здійснюють підприємницьку діяльність з метою одержання прибутку і подальшого його розподілу між учасниками

A red scroll graphic with a rolled-up top edge and a rolled-up bottom edge, containing yellow text.

Непідприємницькі товариства – не мають на меті одержання прибутку для його наступного розподілу між учасниками

Недержавні суб'єкти адміністративного права:

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ

1. Хто входить до системи суб'єктів адміністративного права?
2. Яка специфіка адміністративно-правового статусу Президента України?
3. Які права громадян України слід віднести до складової адміністративно-правового статусу?
4. Охарактеризуйте системи органів виконавчої влади України — суб'єктів адміністративного права
5. Назвіть складові адміністративно-правового статусу особи та охарактеризуйте їх